

...i Mallorca farà un tro

“A MALLORCA L'HAN INFLAT DE DINERS I DE GENT, I HA REBENTAT”, VA SENTENCIAR BALTASAR PORCEL FA ANYS. EL TEMPS NO HA FET MÉS QUE CORROBORAR-HO.

En el moment d'escriure aquestes ratlles no dispo de la referència exacta, però, en una de les múltiples entrevistes en premsa que se li van fer en ser-li concedit el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, a l'escriptor Baltasar Porcel se li va plantejar una pregunta concisa i contundent: “Què ha passat amb Mallorca?”. La resposta del gran narrador va ser igualment memorable: “Que ha reventat”, va sentenciar. Si no ho recordo malament, el periodista va voler ampliar una mica aquest diagnòstic: “Què vol dir?”. I Porcel insistia: “Doncs això, que ha reventat. A Mallorca l'han inflat de diners i de gent, fins que ja no ha tingut cabuda per a una cosa ni per a l'altra”.

D'aquestes paraules aviat en farà deu anys, i no és exagerat afirmar que no tan sols continuen vigents, sinó que el temps no ha fet més que corroborar-les. Mallorca, i Porcel ho sabia bé, havia estat una terra de privacions i d'economia de subsistència (no de gana, exactament, però sí un país pobre) que s'havia enriquit de sobte, i sense solució de continuïtat, amb l'anomenat *boom* turístic de mitjans de la dècada dels anys seixanta del segle passat, convenientment i d'alguna manera impulsat pel *desarrollismo* d'una dictadura que estrenava afany d'obertura i, per tant, el seu lent declivi. A partir d'aquí, la resta és cosa més que sabuda: els diners fàcils, la transmigració de les classes treballadores del camp a la ciutat, l'aparició i consolidació d'una nova classe dirigent, encarnada i representada sobretot per l'empresariat turístic, el desenvolupament d'un model econòmic basat gairebé exclusivament en el sector serveis, l'eclosió d'una febre constructora materialitzada sense ordre ni concert, que transformaria profundament la fesomia urbanística de l'illa i que anys a venir havia de desembocar en la bombolla immobiliària, l'arribada massiva de visitants

SEBASTIÀ
ALZAMORA
alzamoramartin@gmail.com

procedents de tots els indrets del món (però preferentment britànics i, sobretot, alemanys, amb una certa voluntat de permanència a l'illa mitjançant la compra d'immobles a preus més que assequibles pel poder adquisitiu dels nousvinguts), totes les formes imaginables de la picaresca econòmica i financera, l'emergència (amb la democràcia i la recuperació de les institucions d'autogovern) d'una nova classe política absolutament condicionada i dirigida per aquesta moderna febre de l'or, els efectes més que radicals de tot plegat en la configuració de la societat illenca i en la seva articulació cultural, el maleït però incontestable concepte de la “balearització”... I un llarguíssim etcètera que, al cap de quaranta anys, es podia resumir amb prou fidelitat amb la gràfica resposta porceliana: “A Mallorca l'han inflat de diners i de gent, i ha reventat”.

I encara deu anys més tard, què? Deu anys més tard, l'explosió no tan sols continua, sinó que el seu estrèpit i les tremolors que ocasiona semblen haver arribat al que mai alguns no haurien volgut imaginar: el seu límit. Per aquest estiu,

a Mallorca, han passat més diners que mai, diners que, per variar, no es reinvertiran en les peremptòries necessitats estructurals de Mallorca i de les Balears, sinó a engrandir el poder de l'elit empresarial. Dècades de progressiva precarització laboral, mentrestant, convertida cíclicament en paradigma de creació de llocs de feina, abriguen (és ironia) les espatlles dels treballadors del sector turístic que pidolen feinetes per hores (cada any més mal pagades) per després tornar tristament a les files de l'atur els mesos de temporada baixa. Algú té encara coratge per parlar de desestacionalització? Algú encara té ganes de parlar d'alternatives al model consolidat, adornades amb expressions com “turisme de qualitat”, “turisme cultural” o “turisme”?

Doncs, sí, hi ha qui encara en parla. Aquest estiu, Mallorca s'ha inflat més que mai de diners, però sobretot de gent: només el dia 10 d'agost van arribar a les Balears més de dos milions de persones, i es calcula que, en tancar-se la temporada (més allargassada que mai) hauran passat uns quinze milions de turistes pel paradís illenc. Davant d'això, el Govern balear intenta guanyar temps amb una solució de compromís entre les posicions conservacionistes i les pressions del totpoderós sector amb un eslògan publicitari: “Benvingut, turisme sostenible”, mentre té dificultats per definir polítiques sobre el fenomen del lloguer turístic o sobre l'escassetat d'aigua i les mancances estrepitoses dels serveis bàsics. Els turistes, mentrestant, arriben entusiasmats a Mallorca, però se'n van decebuts amb un paradís que ningú ha tingut cura de mantenir en condicions per rebre'ls degudament. Se'n van amb la perplexitat d'haver passat les vacances a una illa que ha fet un tro.

Escriptor